

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.09.1975, sp. zn. 2 Cz 18/75, ECLI:CZ:NS:1975:2.CZ.18.1975.1

Číslo: 12/1977

Právní věta: Byl-li nárok na náhradu škody způsobené přestupkem uplatněn při projednávání přestupku národním výborem, jde o uplatnění práva u příslušného orgánu ve smyslu ustanovení § 112 o. z.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.09.1975

Spisová značka: 2 Cz 18/75

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Národní výbory, Promlčení

Předpisy: 40/1964 Sb. § 112

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobou podanou u obvodního soudu pro Prahu 8 dne 26. 6. 1973 se žalobce domáhal, aby bylo žalovanému uloženo vysázet na pozemku žalobce parc. č. 720/2 v T. v agrotechnické lhůtě dva ovocné stromky - jabloně odrůdy Starking a Spartan, a to na místech, odkud žalovaný stromky odstranil, anebo aby mu bylo uloženo zaplatit žalobci 300 Kčs jako náhradu takto vzniklé škody. V žalobě žalobce dále uváděl, že šetřením orgánů VB bylo zjištěno, že stromky odstranil žalovaný. Projednávání tohoto přestupku u odboru pro vnitřní věci ONV v Praze 8 bylo rozhodnutím uvedeného orgánu ze 16. 4. 1973 zastaveno vzhledem k uplynutí lhůty podle ustanovení § 24 zákona č. 60/1961 Sb. Žalobce byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán na občanské soudní řízení.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že nárok žalobce je vzhledem k uplynutí jednorozhodnutí promlčecí lhůty podle ustanovení § 106 odst. 1 o. z. promlčen.

Obvodní soud pro Prahu 8 rozhodl, že žalovaný je povinen zasadit na žalobcově pozemku parc. č. 720/2 v T. v agrotechnické lhůtě dva ovocné stromky - jabloně odrůdy Starking a Spartan, a to v místech, odkud stromky odstranil. K odvolání žalovaného městský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k novému jednání a k novému rozhodnutí.

Obvodní soud pro Prahu 8 pak dalším rozsudkem žalobu v celém rozsahu zamítl a odůvodněním, že žalobce se o způsobené škodě a o tom, kdo za tuto škodu odpovídá, dověděl již 24. 3. 1972, žalobu však podal u soudu až 26. 6. 1973, tedy po uplynutí jednorozhodnutí promlčecí lhůty podle ustanovení §

106 odst. 1 o. z., takže soud musil přihlédnout k námitce promlčení, kterou žalovaný v průběhu řízení vznesl.

K odvolání žalobce městský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud při posuzování otázky běhu promlčecí lhůty dospěl ke stejnému právnímu závěru jako soud prvního stupně a měl dále za to, že na běh promlčecí lhůty nemůže mít v daném případě vliv skutečnost, že žalobce dal podnět k zahájení řízení o projednání přestupku před ONV v Praze 8 a v rámci tohoto řízení zároveň uplatnil nárok na náhradu škody.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že oběma uvedenými rozhodnutími soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 106 odst. 1 o. z. se právo na náhradu škody promlčí za rok ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Uplatní-li však věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje, promlčecí doba od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží (§ 112 o. z.).

V projednávané věci soud prvního stupně při posuzování důvodnosti žalovaným vznesené námitky promlčení použil na daný případ pouze ustanovení § 106 odst. 1 o. z. a dovedl, že promlčecí lhůta počala běžet ode dne 24. 3. 1972, kdy se žalobce dověděl o způsobené škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, a že tato lhůta uplynula dne 24. 3. 1973.

Odvolací soud se sice zabýval i rozhodnutími odboru vnitřních věcí ONV v Praze 8 z 22. 3. 1973 o ze 16. 4. 1973, ale jen potud, že z nich dovedl, že se národní výbor nemohl zabývat otázkou náhrady škody, kterou musí žalobce uplatnit u příslušného soudu.

Pro správné posouzení věci bylo třeba provést důkaz spisem odboru pro vnitřní věci ONV v Praze 8 sp. zn. Vnitř. R 365/72 o projednání přestupku žalovaného, z něhož bylo možno zjistit, zda, kdy a jakým způsobem žalobce uplatnil v tomto řízení svůj nárok na náhradu škody a rovněž, zda a jaká rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 27 zákona č. 60/1961 Sb. /1/ byla v tomto řízení vydána. Teprve po provedení tohoto důkazu měl soud posoudit otázku promlčení práva.

Uplatnění nároku na náhradu škody v řízení o přestupku u orgánu národního výboru je nutno považovat za uplatnění práva u jiného příslušného orgánu ve smyslu ustanovení § 112 o. z. To, že jde o příslušný orgán ve smyslu ustanovení § 112 o. z., vyplývá nepochybně z ustanovení § 27 zákona č. 60/1961 Sb., které zakládá povinnost orgánů národních výborů rozhodovat v rámci řízení o přestupcích i o škodách. Na tom nic nemění, že zákon č. 60/1961 Sb. o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku ani zákon č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád) nemají výslovné ustanovení (jako např. trestní řád) 2) o uplatnění náhrady škody. Podle ustanovení § 27 zákona č. 60/1961 Sb. totiž národní výbor rozhoduje o náhradě škody po předchozím výchovném působení vždy z úřední povinnosti, což znamená, že je povinen o ní rozhodnout, i když není uplatněna, ale prokazatelně vznikla. Tím spíš platí povinnost rozhodovat o škodě, je-li výslovně uplatněna (požadována) poškozeným. Její uplatnění tedy není přímou podmínkou rozhodnutí o škodě z přestupku, a proto se v citovaném zákonu o uplatnění náhrady škody nehovoří.

Jestliže bylo zjištěno, že žalobce včas a přiměřeným způsobem uplatnil nárok na náhradu škody v rámci řízení o přestupku u odboru pro vnitřní věci ONV v Praze 8 pod sp. zn. Vnitř. R 365/72 a že teprve rozhodnutím uvedeného orgánu z března 1973 byl odkázán se svým nárokem na občanské soudní řízení ve smyslu ustanovení § 27 zákona č. 60/1961 Sb., pak by vzhledem k ustanovení § 112 o. z. došlo k zastavení běhu promlčecí lhůty po dobu od uplatnění nároku v řízení o přestupku do

doby rozhodnutí o tomto nároku, popřípadě do doby právní moci rozhodnutí, jímž byl žalobce odkázán na občanské soudní řízení. Žalobce by pak za tohoto stavu uplatnil svůj nárok u soudu včas.

Rozsudky soudů obou stupňů byl proto porušen zákon v ustanoveních § 6 a § 120 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 106 odst. 1 a § 112 o. z. Bylo proto důvodné stížnosti pro porušení zákona vyhověno a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

1) ve znění zákonů č. 150/1969 Sb. a č. 159/1971 Sb.

2) zákon č. 141/1961 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 148/1973 Sb.).